

VEILIGHEIDSPLAN

inclusief anti-pestprotocol

Basisschool
De Nijepoort

Inhoudsopgave Schoolveiligheidsplan

1 Algemeen

- 1.1 Wettelijke bepalingen
- 1.2 Meting/evaluatie
- 1.3 Visie schoolveiligheid
- 1.4 Regels op school
- 1.5 Communicatie
- 1.6 Klachtenregeling

2 Fysieke Veiligheid

- 2.1 Arbeidsomstandigheden
  - 2.1.1 EHBO/BHV
  - 2.1.2 Ontruiming/RI&E
  - 2.1.3 Speeltoestellen
- 2.2 Brandveiligheid
- 2.3 Omgevingsveiligheid
  - 2.3.1 Verkeersveiligheid
  - 2.3.2 Plein en buurt
- 2.4 Vandalisme en inbraak
- 2.5 Toezicht

3 Sociale Veiligheid

- 3.1 Preventie
- 3.2 Verzuimbeleid
- 3.3 (Digitaal) Pesten
- 3.4 Bedreiging/agressie
- 3.5 Seksuele intimidatie/geweld
- 3.6 Alcohol en roken
- 3.7 Rouwverwerking
- 3.8 Vertrouwenspersoon
- 3.9 Activiteiten/Excursies
- 3.10 Gezondheid en school
- 3.11 Projecten
- 3.12 Protocol Verwijdering en schorsing
- 3.13 Meldcode Kindermishandeling
- 3.14 Gedragscode vertrouwelijkheid
- 3.15 Mediabeleid

4 Incidentenregistratie

- 4.1 Fysieke Veiligheid
- 4.2 Sociale veiligheid

Algemeen

1.1 Wettelijke bepalingen

Iedere school moet een veiligheidsplan hebben. In dit plan is te lezen wat er allemaal op het gebied van fysieke en sociale veiligheid gedaan wordt, zowel preventief als curatief. Het plan is conform de bepalingen in de CAO-PO, de Arbo-wet, de WPO en het toezichtskader van de Inspectie op het Onderwijs.

1.2 Meting/evaluatie

Jaarlijks overlegt de preventiemedewerker met de directeur over de veiligheid op school. Hierbij worden alle punten van het plan doorlopen. De bevindingen worden teruggekoppeld aan het bestuur.

1.3 Visie schoolveiligheid

De Nijepoort wil een veilige omgeving zijn voor alle mensen die er zijn. Op school hechten we grote waarde aan preventie. “Voorkomen is beter dan genezen”. Om die reden hebben we een speciale methode sociaal-emotionele ontwikkeling (Leefstijl), hebben we een leerlingvolgsysteem op het gebied van sociaal -emotionele ontwikkeling ZIEN! van Driestar, (COTAN genormeerd sinds 2012). Minimaal 1 x per jaar in oktober nemen we bij de leerlingen van groep 5 t/m 8 de vragenlijst “leef en -leerklimaat” van ZIEN! af. De uitslagen (o.a. over gevoel van welbevinden, betrokkenheid, pestbeleving , pestgedrag en veiligheid) worden gedeeld met de inspectie. We bespreken de resultaten in het team en de leraren spreken ook individueel met kinderen die laag scoren om in kaart te brengen wat we kunnen doen om het gevoel van veiligheid en welbevinden te vergroten. We nemen regelmatig kwaliteitskaarten af (WMK-PO) en houden tevredenheidsonderzoeken onder ouders, personeel en kinderen. Mochten zich toch incidenten voordoen, op sociaal of op fysiek gebied, dan wil De Nijepoort gericht en adequaat handelen. Daarvoor hebben we protocollen gemaakt, die we verderop in dit plan beschrijven.

1.4 Regels op school

We maken gebruik van PBS: Positive Behaviour Support. Deze methode gaat uit van de positieve benadering van kinderen. Daarom noemen we de regels die we geformuleerd hebben ‘gedragsverwachtingen’. We verwachten van de kinderen dat ze zich op een bepaalde manier gedragen. Deze verwachtingen hangen zichtbaar voor iedereen op de plek waar de gedragsverwachtingen gelden.

1.5 Communicatie

Alle teamleden zijn op de hoogte van dit veiligheidsplan en handelen conform het plan en de daarin beschreven protocollen. Mochten zich calamiteiten voordoen, dan verloopt de communicatie altijd via de directeur en het bestuur.

1.6 Klachtenregeling

De school is aangesloten bij de Klachtenregeling van VBS: Leerlingen, ouders van minderjarige leerlingen en personeelsleden kunnen klachten indienen over handelingen, besluiten en gedragingen van de directie, leerkrachten, het schoolbestuur, leerlingen of ouders. Het klachtrecht is geregeld in artikel 14 WPO, artikel 24b WVO en artikel 23 WEC. De commissie geeft geen bindend oordeel maar formuleert een advies aan het schoolbestuur. De Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs wordt in stand gehouden door de VBS en functioneert onafhankelijk van de VBS en de scholen.

Contactgegevens:

Landelijke Klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs Postbus 95572 2509 CN Den Haag

Ambtelijk secretariaat: mevrouw mr. D.H.C. Dane – Peeters Telefoon 070 - 331 52 44 Email: lk@vbs.nl

2 Fysieke Veiligheid

2.1 Arbeidsomstandigheden

De Nijepoort wil voor haar personeel en kinderen een optimaal werkklimaat scheppen. Arbeidsomstandigheden zijn een vast punt op de agenda van de teamvergaderingen.

2.1.1 EHBO/BHV

Preventiemedewerker

Op De Nijepoort is een speciaal daarvoor opgeleide preventiemedewerker, Roel Manschot. De preventiemedewerker is belast met taken rondom de fysieke veiligheid van kinderen en personeel. De preventiemedewerker zorgt dat het beleidsplan up-to-date is en dat dit beleidsplan nageleefd wordt. Hij houdt toezicht op de wettelijke eisen en zorgt dat ze nageleefd worden.

Bedrijfshulpverlener(s)

Roel Manschot

Bronia Moos

Leonie Winkler

De BHV'ers zijn geschoold door een erkende instantie.

Arbo-beleid en verzuimzorg

De school is aangesloten bij Perspectief. Voor een uitgebreide toelichting op ons verzuim- en Arbo-beleid verwijzen we naar ons Personeelsbeleidsplan.

2.1.2 Ontruiming/RI&E

Op onze school is een ontruimingsplan. Twee keer paar jaar oefenen we met de kinderen een ontruiming. Af en toe betrekken we de brandweer hierbij. De RI&E wordt jaarlijks nagelopen en indien nodig aangepast.

2.1.3 Speeltoestellen

De speeltoestellen worden jaarlijks door een daarvoor bevoegde instantie gecontroleerd.

2.2 Brandveiligheid

Ieder jaar wordt de school door de brandweer gecontroleerd. Daarnaast worden alle brandblussers ieder jaar door Ansul gecontroleerd. Daarnaast dragen alle leerkrachten er zorg voor dat de vluchtroutes vrij zijn en dat er geen brandgevaarlijke materialen in de school aanwezig zijn. Eenmaal per jaar is er een brandoefening met de hele school. Indien mogelijk wordt hier de brandweer bij betrokken.

2.3 Omgevingsveiligheid

De omgeving van De Nijepoort is een veilige groene omgeving. Kinderen kunnen op het schoolplein veilig buiten spelen en De Nijepoort controleert regelmatig de omgeving. Om te zorgen dat kinderen veilig van en naar de gymzaal kunnen lopen, leren we de kinderen aan op bepaalde punten te stoppen, zodat de groep bij elkaar blijft en er gezamenlijk overgestoken kan worden.

2.3.1 Verkeersveiligheid .

Op De Nijepoort is als verkeersouder aangesteld: Arne Rozendaal. Hij houdt zich bezig met de verkeersveiligheid rondom de school en organiseert jaarlijks activiteiten op het gebied van de veiligheid, bijv. "ANWB Lightwise". Verder spreekt hij waar nodig ouders aan op hun verantwoordelijkheid mbt parkeren en kinderen halen/brengen.

2.3.2 Plein en buurt

Het schoolplein van De Nijepoort is openbaar toegankelijk voor iedereen.. Kinderen mogen hier na schooltijd spelen, mits ze de aanwezige personen niet lastig vallen. Voor het plein gelden regels die op verschillende plekken zichtbaar opgehangen zijn.

2.4 Vandalisme en inbraak

De school is beveiligd tegen inbraak.

2.5 Toezicht

Er dient te allen tijde toezicht te zijn op de leerlingen van De Nijepoort tijdens schooltijden en een kwartier voor en een kwartier na schooltijd.. In de klassen is dit de verantwoordelijkheid van de leerkracht. Tijdens het buitenspelen is het de verantwoordelijkheid van de leerkrachten die hun groep naar buiten hebben laten gaan. Leerkrachten gaan direct met hun klas mee naar buiten. Mocht dit niet lukken, dan meldt de leerkracht dit bij een collega, zodat die toezicht kan houden.

Er is afgesproken dat leerkrachten tijdens het buitenspelen rondlopen, zodat er continu toezicht is.

3 Sociale Veiligheid

3.1.1 Pesten voorkomen door preventie: een goed groepsklimaat staat voorop.

We volgen en begeleiden kinderen in hun sociaal -emotionele ontwikkeling en besteden aandacht aan de groepsvorming.

Door systematisch lessen te geven over onderwerpen die een rol spelen in de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen, bouwen we aan een gezonde basis in de kinderen zelf . Een kind moet eerst zijn/haar eigen gevoel leren herkennen en verwoorden en eigen grenzen kunnen voelen en aangeven. Vervolgens leert een kind ook gevoelens van anderen herkennen en benoemen en de grenzen van anderen te respecteren. We gebruiken hiervoor de methode Leefstijl. Wekelijks doet de leerkracht een les die begint met een oefening waarbij je ervaart wat bv goed luisteren is, of wel of niet goed samenwerken. Dat is de opmaat voor een gesprek over dat onderwerp. Het leren verwoorden van wat je voelt is heel belangrijk. Hiermee kun je aan een ander duidelijk maken of je iets prettig of onprettig vindt . Leren luisteren is net zo belangrijk : daardoor leer je een ander begrijpen en begrip leidt tot acceptatie.

Gedragsverwachtingen uitspreken = respect en goed gedrag bevorderen.

Daarnaast werken we met gedragsverwachtingen volgens de methode 'Schoolwide Positive Behaviour Support' . Hiermee leggen we de nadruk op het gedrag dat we willen bevorderen in plaats van te focussen op wat niet mag of kan. De leerkrachten stimuleren gewenst gedrag door zelf voorbeeldgedrag te laten zien.

De uitgangspunten zijn deze:

1. Heb duidelijke verwachtingen
kinderen moet eerst weten welk gedrag van hen verwacht wordt.
2. Leer verwachtingen aan
gedrag moet geoefend worden voordat het een gewoonte kan worden
3. Bekrachtig het gedrag dat gewenst wordt positief
benoem alles wat goed gaat en geef een gepaste beloning als het gedrag vaker zichtbaar wordt
4. Minimaliseer de aandacht voor licht ongewenst gedrag
alles wat aandacht krijgt groeit. Dus als je licht ongewenst gedrag kunt negeren ten gunste van bekrachtigen wat goed gaat, doe dat dan
5. Eenduidige consequenties bij onacceptabel gedrag
spreek af welk gedrag onacceptabel is en spreek schoolbreed dezelfde consequenties af.

De Nijepoort heeft in 2014 het Vignet Gezonde School gekregen vanwege haar integrale en planmatige aanpak op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling.

3.1.2 De ontwikkeling van relaties en seksualiteit en weerbaarheid

“Kinderen maken vanaf de geboorte een seksuele ontwikkeling door, al voordat ze in de puberteit komen. Jonge kinderen hebben al vragen over relaties en seksualiteit. De school sluit met de lessen relationele en seksuele vorming aan op deze ontwikkeling en ondersteunt kinderen met het geven van juiste informatie en het leren van vaardigheden. Kinderen raken zo ook vertrouwd met de onderwerpen en vinden het normaal om hierover te communiceren. Ze worden zich bewust van hun eigen en andermans gevoelens, en leren dat ze hun mening, wensen en grenzen mogen aangeven”.
[\(https://seksuelevorming.nl/onderwerpen/week-van-de-lentekriebels/\)](https://seksuelevorming.nl/onderwerpen/week-van-de-lentekriebels/).

Op het gebied van Relaties en seksuele ontwikkeling geldt ook dat structureel aandacht besteden aan deze aspecten van de ontwikkeling leidt tot meer besef van je eigen gevoelens en die van anderen en ook tot het op tijd herkennen van een “nee-gevoel” als anderen over je grenzen heen gaan. Daarom geven we jaarlijks tijdens “De week van de lentekriebels” in alle groepen de lessen over relaties en seksuele vorming uit het pakket van de Rutgers Stichting “Kriebels in je buik” .

In iedere groep komen in die week de volgende 4 thema's aan bod:

- Lichamelijke ontwikkeling en zelfbeeld
- Voortplanting en gezinsvorming
- Sociale en emotionele ontwikkeling
- Seksuele weerbaarheid

We merken dat aandacht voor deze onderwerpen tijdens de week van de Lentekriebels door de kinderen gewaardeerd wordt en dat kinderen vragen stellen, eigen ervaringen vertellen en naar elkaar luisteren.

In de rest van het jaar zorgen we dat in november , januari en juni nog een les uit het lespakket wordt gegeven , naar keuze van de leerkracht en afhankelijk van wat er in de groep speelt. De intern begeleider draagt zorg voor de planning van deze lessen in de schoolagenda.

Vlaggensysteem

In het schooljaar 2020/2021 heeft het team een team scholing gevolgd om meer inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van seksualiteit en relaties bij kinderen. Hierbij is ook meegenomen wat ieders eigen waarden en normen zijn en welke grenzen we zelf voelen. Ook heeft het team scholing gevolgd in het vlaggensysteem. Dit is een methodiek waarbij situaties tussen kinderen of tussen een kind en volwassene door middel van kleurcoderingen beoordeeld worden op een schaal van groen (geen reden tot zorg) , via geel , oranje . rood naar zwart (alarm, situatie waarin direct ingrijpen noodzakelijk is). De 6 criteria om een bepaalde situatie te beoordelen zijn: gelijkwaardigheid, toestemming, vrijwilligheid, context, zelfrespect, ontwikkeling.

Het is belangrijk dat we door tijdens vergaderingen regelmatig voorbeeldcasus kaarten uit de methode te bespreken een gemeenschappelijk kader ontwikkelen om situaties bespreekbaar te maken en samen in te schatten of een situatie vraagt om actie van ons of niet. De intern begeleider brengt regelmatig een casus in in de vergadering

Ouders betrekken

Ook de ouders zijn belangrijk als partner. Tijdens de week van de Lentekriebels worden ouders geïnformeerd via een bericht social schools , waarin we ook verwijzen naar de informatieve website Rutgers Expertisecentrum seksualiteit (<https://seksuelelevorming.nl/>). We nodigen ouders uit met hun kind in gesprek te gaan. In maart 2021 hebben we een online ouderavond georganiseerd over seksuele ontwikkeling en relaties, gegeven door twee trainers van de GGD Utrecht. De opkomst was ruim 20 %. Net als in het team was het vertrekpunt het bewust worden van je eigen normen en waarden en je eigen ervaringen. Deze kleuren de manier waarop je situaties tussen kinderen of alleen

bij je eigen kind beoordeelt. Vervolgens is er veel kennis gedeeld over de seksuele ontwikkeling van kinderen. We streven er naar om iedere 4 jaar een ouderavond te organiseren.

Onze partners bij problematische situaties: Wanneer zich een situatie voordoet die vragen oproept die we niet kunnen beantwoorden, raadplegen wij (anoniem) onze vaste CJG medewerker Hanneke Theunissen of de jeugdarts van de GGD, Sietse Beelen .

3.2 Verzuimbeleid

Van ieder kind wordt een absentielijst bijgehouden in Parnassys. Als het voorkomt dat een kind regelmatig absent is zonder een goede reden, volgt een gesprek met de ouders van het kind. Mocht het kind daarna nog steeds regelmatig absent zijn, dan wordt het verzuim gemeld bij de leerplichtambtenaar van de gemeente De Bilt.

Indien een ouder buitengewoon verlof wil aanvragen, dan kan dat bij de directeur van de school. Als het verlof langer dan 10 schooldagen betreft, moet het verlof worden aangevraagd bij de leerplichtambtenaar: Aysenur Cicek Leerplichtambtenaar | Afdeling Samenlevingszaken Gemeente De Bilt T (030) 228 95 83/ 06 28149817 a.cicek@debilt.nl.

3.3 (Digitaal) Pesten

Op De Nijepoort gaan wij preventief om met pesten. Zie het hoofdstuk 3.1. Naast de methode Leefstijl, die in iedere groep wordt gebruikt, wordt er gebruik gemaakt van PBS, en worden er in iedere groep regelmatig (in ieder geval wekelijks, maar liefst dagelijks) energizers en andere groepsvormende activiteiten gedaan. De methode Leefstijl behandelt ook in ieder leerjaar expliciet het fenomeen pesten. Op school hanteren we het Stop=Stop protocol (bijlage 5). In de hoogste groepen wordt aandacht besteed aan digitaal pesten tijdens “de week van de Mediawijsheid”.

3.4 Bedreiging/agressie

Bij bedreiging en/of agressie worden de directeur en de ouders van de leerling onmiddellijk op de hoogte gesteld. Mocht de bedreiging of agressie zo ernstig zijn dat de veiligheid van anderen in gevaar komt, dan wordt tot onmiddellijke schorsing overgegaan. Tevens kan de politie ingeschakeld worden. Dit is ter beoordeling van de directeur.

3.5 Seksuele intimidatie/geweld

Bij seksuele intimidatie of geweld door een leerling wordt de leerling onmiddellijk van school verwijderd en wordt nader onderzoek verricht. Bij seksuele intimidatie door een personeelslid wordt het personeelslid op non-actief gesteld hangende het onderzoek door de politie.

3.6 Alcohol en roken

In onze school mag niet gerookt worden. Onder schooltijd wordt geen alcohol genuttigd. Buiten schooltijden kan het voorkomen dat er alcohol genuttigd wordt door personen boven de 18, bijvoorbeeld op feesten waar ouders komen of tijdens bijeenkomsten van personeelsleden.

3.7 Rouwverwerking

Wij hanteren een protocol Overlijden van een leerling. Dit protocol dient ook gebruikt te worden bij het overlijden van een teamlid of een ouder van de school. Het protocol is bijgevoegd (bijlage 1).

3.8 Vertrouwenspersoon

De interne vertrouwenspersonen zijn Leonie Winkler en Michiel van Geel. De externe vertrouwenspersoon is Rienk Stuit (0346 214 152).

3.9 Activiteiten/Excursies

Bij het organiseren van activiteiten en excursies wordt er door de organiserende commissie nagedacht over veiligheid. Er wordt gezorgd voor voldoende overzicht en begeleiding. Bij vervoer met auto's en bussen zitten dragen alle kinderen veiligheidsriemen. Kinderen die volgens de wet een kinderzitje nodig hebben, moeten in een kinderzitje zitten. Ouders leveren een zitje aan. Als er gefietst wordt naar de locatie, dragen alle begeleiders veiligheidshesjes waardoor ze goed zichtbaar zijn. Ouders zijn vooraf op de hoogte gesteld van het feit dat er gefietst gaat worden, en kunnen zelf bepalen of het kind een fietshelm draagt.

3.10 Gezondheid en school

De Nijepoort draagt het landelijk vignet 'Gezonde School'. Dit vignet wordt uitgereikt aan scholen die zich integraal en planmatig inzetten voor de gezondheid van hun kinderen. Kinderen die gezond zijn, veel bewegen en zich bewust zijn van anderen en hoe ze op anderen overkomen, zijn gelukkige kinderen. Gelukkige kinderen presteren beter. De Nijepoort wil graag bijdragen aan de gezondheid van kinderen en doet dit door hier iedere week aandacht aan te besteden. Daarnaast doet de school veel projecten op het gebied van gezondheid. (zie hoofdstuk 3.11 Projecten)

3.11 Lessen en projecten op het gebied van Sociale veiligheid en gezondheid

De school doet mee aan de volgende lessen en projecten:

- Methode Leefstijl voor de groepen 1 t/m 8
- Preventielessen van Bureau Halt (alcohol en drugs)
- Het project 'De Geluuskoffer' in alle groepen
- Project 'De Week van de Lentekriebels' voor de groepen 1 t/m 8
- De week van de Mediawijsheid" voor de groepen 7 en 8

3.12 Protocol Verwijdering en schorsing

De Nijepoort hanteert een door het bestuur in september 2018 vastgesteld protocol Schorsing en Verwijdering (bijlage 2)

3.13 Meldcode Kindermishandeling

De Nijepoort hanteert een door het bestuur in september 2013 vastgestelde Meldcode Kindermishandeling en Huiselijke geweld en deze wordt jaarlijks geactualiseerd. Deze meldcode is bijgevoegd (bijlage 3).

3.14 Gedragscode vertrouwelijkheid

Alle medewerkers van De Nijepoort gaan vertrouwelijk om met alle informatie over kinderen. Er wordt nooit informatie verstrekt aan derden zonder schriftelijke toestemming van ouders.

3.15 Mediabeleid

Er is afgesproken dat in beginsel alleen de directeur of een bestuurslid de pers te woord staat. Daarnaast hanteert De Nijepoort een mediabeleid dat is bijgevoegd (bijlage 4).

4 Incidentenregistratie

4.1 Fysieke Veiligheid

Incidenten op het gebied van fysieke veiligheid worden gemeld bij de ouders en de directeur. Daarnaast wordt het incident geregistreerd in de digitale map 'Incidentenregistratie'.

4.2 Sociale veiligheid

Incidenten op het gebied van sociale veiligheid worden gemeld bij ouders en de directeur. Daarnaast wordt het incident geregistreerd in de map 'Incidentenregistratie' die op iedere locatie ligt. Mochten de incidenten regelmatig voorkomen, dan kan er sprake zijn van pesten en gaat ons pestprotocol in werking. Indien ouders of kinderen een melding doen van pesten, wordt dit altijd gemeld bij de directeur.

Bijlage 1 - Pestprotocol STOP = STOP

Plagen of pesten?

Iemand een duw geven: dat kan plagen zijn, maar ook pesten. Het is plagen als kinderen aan elkaar gewaagd zijn. De ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. Plagen is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Door elkaar te plagen leren kinderen om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Pesten is wel bedreigend. En het gebeurt niet zomaar een keer, maar regelmatig, soms langer dan een jaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen op een bedreigende manier. De pester gebruikt zijn/haar macht: het slachtoffer wordt geslagen, uitgescholden, vernederd of gekleineerd. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pester, dit zijn de meelopers. Naast deze openlijke vorm van pesten zijn er ook vormen die minder zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld als een kind regelmatig wordt buitengesloten, nooit ergens aan mee mag doen, op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

Hoe pesten kinderen?

Met woorden: vernederen, schelden, dreigen, uitlachen, bijnamen, gemene briefjes.

Lichamelijk: trekken, duwen, schoppen, slaan, krabben, bijten, met wapens.

Door achtervolging: achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten.

Door uitsluiting: doodzwijgen, niet mee laten doen.

Digitaal: met woorden en beeld via verschillende devices en sociale media.

Door stelen of vernielen: afpakken, beschadigen, expres zoekmaken.

Door afpersing: dwingen om geld of spullen te geven, dwingen om iets te doen.

Hoe pesten werkt

Er zijn verschillende rollen te onderscheiden: kinderen die pesten, kinderen die gepest worden en kinderen die niet direct hierbij betrokken zijn.

Kinderen beginnen met pesten om allerlei redenen. Het kan zijn dat ze indruk willen maken op andere kinderen, of dat ze niet weten hoe ze op een positieve manier contact kunnen leggen. Het kan beginnen als een spelletje. Het gepeste kind voelt zich erg ongemakkelijk door het pesten. Het lukt niet om terug te plagen of onverschillig te blijven. Het kind reageert angstig of boos en gaat soms huilen. Het pestende kind merkt dat het succes heeft en dat smaakt naar meer. Bewonderd door andere kinderen gaat het kind ermee door. Meestal hebben de pestende kinderen niet in de gaten hoe afschuwelijk het pesten is voor het gepeste kind. Ook kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, spelen een rol. Doordat zij het gepeste kind niet steunen of de pester stoppen, kan het pesten door blijven gaan. Ze kunnen het succes ook versterken als ze alleen toekijken of lachen om wat er gebeurt.

Pesten heeft veel te maken met de verhoudingen binnen de groep. Daarom is het niet eenvoudig om er een eind aan te maken. Als de leerkracht bepaald gedrag verbiedt, zoeken kinderen soms andere manieren of momenten om te pesten. Aanpakken van het pestprobleem betekent meer dan verbieden alleen. Kinderen moeten leren met elkaar om te gaan zonder de ander wezenlijk te kwetsen. Volwassenen kunnen hen daarbij helpen, bijvoorbeeld door samen met de kinderen oplossingen te zoeken en door duidelijke grenzen te trekken.

De gepeste kinderen

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan andere kinderen. Dat kan met uiterlijk samenhangen, maar veel vaker heeft het te maken met hun gedrag, hun gevoelens en de manier waarop ze zich uiten. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdsgenoten in hun omgeving, zoals andere hobby's of interesses. Veel kinderen die worden gepest hebben moeite om zichzelf te verdedigen. Ze voelen zich machteloos tegenover de pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven niks te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het pesten. Het komt voor dat dit zich uit in geforceerd gedrag. Het gepeste kind doet zich bijvoorbeeld stoerder voor dan het is, doet alsof het zich niets aantrekt van het pesten. Dit kan dan weer irritatie oproepen bij de andere leerlingen, waardoor het kind nog meer gepest wordt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben weinig vrienden om op straat te spelen, geen vast clubje in de klas. Soms kunnen ze beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdsgenoten. Jongens die worden gepest horen meestal niet tot de fysiek steksten in de groep.

De pesters

Kinderen die pesten zijn vaak de sterksten uit de groep. Ze gedragen zich agressiever en reageren eerder met geweld dan andere kinderen. Vaak doen ze ook agressief ten opzichte van volwassenen. Pesters lijken populair in een groep, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Bijvoorbeeld door te pesten. Pesters komen vaak heel zelfverzekerd over. Ze nemen het initiatief om de regels te overtreden en zijn er vaak goed in zichzelf 'uit de problemen te praten'. Vaak voelen ze zich niet schuldig als ze pesten, vooral als ze met een groepje zijn. Het slachtoffer zien ze als iemand die erom vraagt gepest te worden. Soms is een pester een kind dat in een andere situatie zelf gepest werd. Jongens pesten openlijker, meisjes pesten vaak op een subtielere manier. Met woorden of door buitensluiten. Waarschijnlijk wordt er door meisjes ook meer in kleine groepjes gepest.

Meelopers en andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommige kijken toe, anderen doen af en toe mee. Dit zijn de meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of de ogen hiervoor sluiten. Zij zijn soms bang om zelf slachtoffer te worden. Meisjes doen nogal eens mee om een vriendin te kunnen houden. Bij pesten in groepjes voelen kinderen zich niet zo erg verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Meelopers zijn medebepalend voor het voortduren van het pesten. Het sterkt de pesters. Als meelopers wegvallen, het gepeste kind helpen en tegen de pester zeggen dat hij/zij moet ophouden, verandert de situatie aanzienlijk. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. Het helpt als kinderen die minder betrokken zijn bij het pesten zelf, de leerkracht inlichten.

Het grote zwijgen

Pesten is een groot probleem voor kinderen, vooral voor de gepeste kinderen. Toch praten kinderen er soms niet over. Het gepest kind schaamt zich vaak dat hij/zij niet populair is. En is soms bang dat het probleem juist groter wordt als je erover 'klikt'. Ook pesters zullen er niet makkelijk over praten. Ze weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten, zijn zich niet altijd bewust van hun gedrag en de gevolgen daarvan. Daarnaast willen veel pesters hun machtspositie niet verliezen (angst). De meeste kinderen houden zich het liefst afzijdig bij pesten. Om te voorkomen dat ze zelf gepest gaan worden bijvoorbeeld. Ze voelen zich vaak wel schuldig als ze niets doen om het pesten te stoppen.

Voorkomen en bestrijden van pesten

Pesten is een lastig probleem, maar wel te bestrijden als het serieus wordt genomen. Dat betekent dat kinderen moeten weten dat ze om hulp kunnen aankloppen bij de volwassenen om hen heen. Die moeten aandacht hebben voor de signalen, luisteren en met de betrokkenen praten.

1. Leonie Winkler en Michiel van Geel zijn vertrouwenspersonen voor de leerlingen. De Nijepoort zorgt ervoor dat alle leerlingen weten dat kinderen bij hen terecht kunnen als ze problemen hebben.
2. In alle klassen worden wekelijks lessen gegeven uit de Methode Leefstijl voor sociale en emotionele competenties. We besteden aandacht aan zelfvertrouwen, doordachte beslissingen nemen, luisteren, je gevoelens uiten en rekening houden met anderen.
3. Aan het begin van het schooljaar tijdens de Gouden Weken is er veel aandacht voor de omgangsregels, en voor de STOP = STOP methode:

STOP = STOP

Op de Nijepoort zorgen we ervoor dat iedereen zich veilig kan voelen. Jezelf veilig voelen betekent dat je erbij hoort en dat anderen je niet pesten, buiten sluiten of pijn doen. De volgende **regels** gelden dus:

- als iemand STOP, HOU OP zegt, dan **moet** je ernaar luisteren. STOP = STOP !
- als een ander kind je hindert, dan gebruik je dit stappenplan van STOP = STOP

STAPPENPLAN:

Stap 1

Zeg duidelijk tegen dat kind: "STOP, dat wil ik niet. Dat is niet leuk".

Stap 2

Zeg nogmaals (duidelijker, harder): "Hou op, heb je me niet gehoord? Dat wil ik niet!"

Stap 3

Zeg: "Als je nu niet ophoudt dan ga ik naar de meester of de juf."

Stap 4

Ga het vertellen aan de meester/ juf. Zeg: "Nu ga ik naar de meester/juf".

Het pestprotocol: aanpak bij pesten

De basis voor dit pestprotocol zijn twee regels die op de Nijepoort gelden:

1. Wij pesten niet
2. Wij accepteren niet dat er wordt gepest.

De tweede regel richt zich nadrukkelijk op leerlingen, leerkrachten en ouders gezamenlijk. Een goede samenwerking biedt de beste kansen op resultaat. Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid bij het tegengaan van pesten. We beschrijven hieronder welke stappen er door wie gezet moeten worden als er gepest wordt.

Leerlingen:

- Vertellen het aan hun leerkracht of hun ouders als ze merken dat er gepest wordt.

Handelingen van leerkrachten > richting leerlingen en klas

- De leerkracht neemt elk signaal van pesten serieus en bespreekt het pestprobleem met de betrokken leerlingen. Eerst met het gepeste kind, dan met de pesters. Doel: verkrijgen van inzicht in de situatie.
- De leerkracht bespreekt het pestprobleem aan de intern begeleider, die adviseert over de verdere aanpak.
- De leerkracht bespreekt het pestprobleem ook met de hele klas als dat zinvol wordt geacht, en bespreekt hoe de overige leerlingen kunnen helpen.
- De leerkracht kiest, in overleg met de intern begeleider, een vorm van begeleiding voor de pestende leerling(en) en de gepeste leerling(en).

Handelingen van leerkrachten > richting ouders

- De leerkracht voert individuele gesprekken met de ouders van de betrokken kinderen, gepest kind en pester(s). Doel: informatie geven en inzicht krijgen.
- In overleg met de intern begeleider en/of de directie wordt besloten of er nog meer ouders geïnformeerd worden over de problemen met het pedagogisch klimaat in de groep.
- In een vervolgesprek met de direct betrokken ouders wordt een plan van aanpak besproken.

Handelingen van ouders > gepest kind, pester(s) én meeloper(s)

- Ouders nemen signalen van pesten serieus en luisteren zo objectief mogelijk naar hun kind.
- Ouders nemen contact op met de leerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen en de visie van de leerkracht te horen.
- Ouders zijn emotioneel betrokken bij pestproblemen. Zij stellen zich daarom terughoudend op in het zelf oplossen bij pestproblemen die op school spelen. Zij laten dit in eerste instantie over aan de leerkrachten.
- Ouders verlenen hun medewerking aan overleg over de pestsituatie en vervolgens ook aan de uitvoering van het plan van aanpak dat de school voorstelt.

Tijdens de uitvoering van het plan van aanpak wordt er regelmatig door betrokken partijen gecommuniceerd of de situatie verbetert. De intern begeleider monitort de ontwikkelingen. Tenslotte verwijzen wij naar het schorsings- en verwijderingsprotocol van de school, dat de stappen beschrijft wij kunnen nemen bij grensoverschrijdend gedrag (zie hieronder).

Bijlage 2 - Protocol schorsing en verwijdering leerlingen

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. Er worden 3 vormen van maatregelen genomen:

- Time-out
- Schorsing
- Verwijdering

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. (zie noot 1)
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school vooraf of – indien dat niet mogelijk is – zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders.
- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van de het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. (zie noot 2)
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan het bevoegd gezag.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. (zie noot 3)
- De schorsing bedraagt maximaal 3 weken en kan hooguit 2 maal worden verlengd. (zie noot 4)
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
  - Het bevoegd gezag
  - De ambtenaar leerplichtzaken
  - De inspectie onderwijs
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis worden gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.

· Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar:

☐ De ambtenaar leerplichtzaken

☐ De inspectie onderwijs

☐ Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.

· De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.

· Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.

· Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

· Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Noot 1: Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing?

Noot 2: de time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.

Noot 3: Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan bijvoorbeeld CITO-eindtoets) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

Noot 4: wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.

Bijlage 3 - Meldcode huiselijk geweld/kindermishandeling

Het bevoegd gezag van Schoolvereniging De Nijepoort te Groenekan, Overwegende

- dat De Nijepoort verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij De Nijepoort op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen; van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat De Nijepoort een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen De Nijepoort werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat De Nijepoort in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor De Nijepoort werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende de Wet bescherming persoonsgegevens; de Wet op de jeugdzorg; de Wet maatschappelijke ondersteuning de Wet op het Primair Onderwijs stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast in Parnassys. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing. Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld

Bespreek de signalen met je duocollega, met de intern begeleider en met de directeur. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld. Raadpleeg de website www.vooreenveiligthuis.nl

Stap 3: Gesprek met de cliënt

De signalen worden, samen met intern begeleider of de directeur, maar altijd in overleg met de directeur, besproken met de ouder. 1. leg de ouder het doel uit van het gesprek; 2. beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan; 3. nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven; 4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

In geval van vrouwelijke genitale verminking kun je daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

19

- de veiligheid van de ouder, die van het kind, die van jezelf, of die van een ander in het geding is;
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met De Nijepoort zal verbreken.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw cliënt en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp;
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden: - meld uw vermoeden bij Veilig Thuis of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld; - sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is; - overleg bij uw melding met Veilig Thuis of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Besprek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en/of met de ouder (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is). 1. leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is; 2. vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie; 3. in geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt

komen aan deze bezwaren; 4. is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;

20

5. doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven. Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de cliënt, die van uzelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

Verantwoordelijkheden van De Nijepoort voor het scheppen van een randvoorwaarden voor een

veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt De Nijepoort er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van cliënten bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop De Nijepoort zijn beroepskrachten zal ondersteunen als zij door cliënten in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Bijlage 4 - Richtlijn voor Multimedia

Achtergrond

We leven in een tijd waar we omgeven zijn door allerlei media. Smartphones, Facebook, Twitter en ga zo maar door. We delen informatie, nemen foto's en houden onze profielen bij op LinkedIn. Wat dat betreft zijn het echt andere tijden dan 40 jaar geleden, toen de schoolfotograaf 1x per jaar een foto nam van ons kind die dan bij de hele familie op de schoorsteenmantel kwam te staan.

Hoewel we deze ontwikkelingen niet kunnen of willen stoppen, willen we wel dat de Nijepoort een veilige omgeving is voor iedereen: kinderen, leerkrachten en ouders. Hoewel al deze nieuwe media vele voordelen hebben, kleven er ook nadelen aan: schending van privacy, het posten van ongewenste berichten en fotos en zelfs "cyberpesten" komt ook voor.

Het doel van deze richtlijn is om te zorgen dat de Nijepoort een veilige omgeving kan blijven, terwijl we toch meegroeien met de nieuwe realiteit. En om het gebruik van

persoonsgegevens van leerlingen en hun ouders/ verzorgers te reguleren. Het begrip persoonsgegevens in de **Wet Bescherming van Persoonsgegevens (WPB)** is heel ruim. Iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbaar persoon valt onder het begrip persoonsgegevens. In deze richtlijn willen we ons beperken tot het gebruik van foto en filmmateriaal in de school.

De basis van deze richtlijn is de WPB. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) beveelt aan om voor het gebruik van persoonsgegevens beleid te ontwikkelen.

Algemeen

Het begrip persoonsgegevens in de Wet Bescherming van persoonsgegevens (WPB) is heel ruim. Iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbaar persoon valt onder het begrip persoonsgegevens. Dus niet alleen foto's en filmpjes.

We vragen nu toestemming voor het gebruik van foto- en filmmateriaal. Dat moeten we blijven doen. Daarnaast geven we aan dat dit materiaal wordt gebruikt conform de Richtlijn (gepubliceerd op de website of bijgevoegd). En dat ouders zich ook moeten houden aan de richtlijn.

In feite geven we een beleidsinvulling aan de toestemming van ouders voor het gebruik van film en foto.

Een veilige school

Het uitgangspunt van deze richtlijn is dat de Nijepoort geen publieke ruimte is, maar een school waar kinderen primair komen om te leren en zich te ontwikkelen en dat ze zich daarvoor ten allen tijde op de Nijepoort veilig moeten voelen. Het gebruik van media door de school, ouders of andere kinderen mag daar geen inbreuk op maken. Binnen dit uitgangspunt past het dan ook dat het bestuur beleid ontwikkelt, ook voor het gebruik van persoonsgegevens.

Gebruik van media door de school

Voor opnames die bestemd zijn voor begeleiding van de kinderen, vragen wij aan u geen toestemming. Deze opnames worden namelijk alleen in school gebruikt en kunnen bekeken worden door ouders en de bij het kind betrokken medewerkers van de school.

Op school of tijdens schoolactiviteiten worden foto's en filmopnames van leerlingen gemaakt. De school vraagt alle ouders om de school door middel van een schriftelijke verklaring die geldt voor de gehele schoolperiode te laten weten of ze akkoord gaan met het maken van opnames én of de school deze mag gebruiken voor publicaties zoals in een schoolbrochure, website.

Ouders mogen opnames maken van bijzondere activiteiten in school. Deze opnames mogen uitsluitend in huiselijke kring vertoond worden.

Gebruik van media door ouders

Op die momenten dat we als ouders betrokken zijn bij activiteiten op de Nijepoort, of onze kinderen daar in zien deelnemen, willen we natuurlijk foto's, films en opnamen van ons kind maken. Dit is prima zolang het voor persoonlijk gebruik is en wordt van harte ondersteund door de school. Alleen gebruik in huiselijke kring is toegestaan. Op deze manier voorkomen we dat er onbedoeld beelden worden geplaatst waar een ander moeite mee heeft of door gekwetst wordt. Bovendien is publicatie van foto en filmmateriaal van andere kinderen in strijd met de WPB.

Gebruik van media door kinderen

In principe willen we niet dat kinderen gebruik maken van multi-media apparatuur in de school waarmee foto's, video's of opnamen gemaakt kunnen worden, tenzij dit onderdeel is van een door de leerkracht opgezette activiteit. Dit om te voorkomen dat er door kinderen materialen gemaakt of geplaatst worden waarmee andere kinderen in de problemen kunnen raken, of zich gekwetst voelen.

Juridische achtergronden

Voor het persoonsgegevens geldt de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WPB). ²³

Bijlage 5 - Protocol bij overlijden van een leerling

1. Melding

A. Het bericht komt binnen op een schooldag

Degene die het bericht hoort, zorgt dat het zo snel mogelijk gemeld wordt aan de directeur. Als de directeur niet bereikbaar is, is de IB het eerste aanspreekpunt.

De directeur controleert het bericht wanneer het niet afkomstig is van familie of andere bevoegden.

De directeur informeert naar het wie, wat, waar en hoe het gebeurd is. Samenstelling crisisteam: directeur, IB, groepsleerkracht(en), bestuurslid

B. Het kind is overleden tijdens schooluren of in schoolverband

De ontvanger van het bericht brengt zsm de directeur op de hoogte. Als de directeur niet bereikbaar is, is de IB het eerste aanspreekpunt.

Hulpverlening op gang brengen indien dit nog niet gebeurd is.

Indien de plaats van het ongeval buiten de school is (schoolreisje, gymzaal, excursie) ervoor zorgen dat de leerlingen/leerkrachten die zich op de plaats van het ongeval bevinden naar school worden gebracht en worden opgevangen.

Crisisteam samenstellen: directeur, IB, groepsleerkracht(en), bestuurslid

Directeur, in samenwerking met politie, huisarts, slachtofferhulp, brengt nabestaanden zo snel mogelijk op de hoogte.

Indien ouders de schuld bij school neerleggen en niet met school willen overleggen, zorgt de directeur voor externe begeleiding (bestuur, slachtofferhulp, GGD o.i.d.) De begeleiding van school beperkt zich dan tot de zorg voor de leerlingen.

C. Het bericht komt binnen in de vakantie/ weekeinde/ na schooltijd

- Crisisteam samenstellen van mensen die je kunt bereiken

(directeur-IB-(groeps)leerkrachten) - Collega's telefonisch op de hoogte stellen en uitnodigen voor een

bijeenkomst op school.

- Ouders van de kinderen en kinderen in de klas van de overleden leerling uitnodigen voor een bijeenkomst op school. (indien mogelijk nog dezelfde dag) - Crisisteam maakt brief met leidraad voor het verstrekken van informatie.
- Groepsleerkrachten van de overige groepen brengen hun eigen groep op de hoogte.
- Teamleden en ouders die je niet kunt bereiken worden via voicemail/ email of per brief op de hoogte gebracht.
- In overleg met de ouders afspreken wie er naar de begrafenis gaat.
- Na de vakantie een bijeenkomst organiseren met ouders van de groep

2. Het verstrekken van de informatie

De directeur informeert:

- De collega's
- Het bestuur
- MR
- Collega's
- Ouders van overige kinderen

De groepsleerkracht informeert de klas van de overleden leerling. Daarbij is de directeur, de IB, en/of een vertrouwde collega aanwezig. **NB Het is belangrijk dat de directeur met de ouders van het overleden kind overlegt hoe en door wie de broertjes en de zusjes van het kind worden ingelicht. Ook moet de directeur weten of deze kinderen naar huis gaan of dat ze eventueel opgehaald worden door familie of andere personen.**

A. Informatie aan de klas van de overleden leerling

- De groepsleerkracht informeert de klas van de overleden leerling. Daarbij is de directeur, de IB, en/of een vertrouwde collega aanwezig.
- Probeer de opvang zoveel mogelijk in de klas te houden, maar zorg dat er een ruimte is waar leerlingen naartoe kunnen die allen willen zijn of die erg overstuurd zijn.
- Wees erop voorbereid dat deze situatie andere verlieservaringen kan reactiveren, zowel bij leerlingen als bij leerkrachten.
- Bereid je goed voor: wat ga je zeggen en hoe, welke reacties kun je verwachten
- Vertel kort het hoe, waar en wanneer van de gebeurtenis.
- Geef in eerste instantie alleen de hoogst noodzakelijke informatie
- Neem voldoende tijd voor emoties
- Er is ruimte voor verdriet, niets is gek
- Zorg dat je werkvormen bij de hand hebt die de verwerking stimuleren – tekenpapier-kleurpotloden-schrijfblaadjes etc.-
- Er kunnen kinderen zijn die net ruzie hadden met het overleden kind. Help deze kinderen te

verwerken (eventueel brief schrijven, tekening maken)

3. Rouwadvertenties

- Ga na in welke krant advertenties van de familie komen.
- Overleg met bestuur, MR en OR namens of zij een eigen advertentie plaatsen of dat we het samen doen.
- Bedenk of de klas van het kind een eigen advertentie plaatst.
- Controleer de juiste spelling van de (voor-)namen.

4. Bezoek aan ouders

- Neem dezelfde dag contact op.
- Vraag telefonisch of bezoek gelegen komt
- Maak voor dezelfde dag een afspraak voor een huisbezoek
- De groepsleerkracht(en) gaan samen met de directeur.
- Houd er rekening mee dat het eerste bezoek vaak alleen een uitwisseling is van emoties
- Vraag of je een tweede bezoek mag brengen om verdere afspraken te maken
- Tijdens het tweede bezoek:

1. vraag wat de school kan betekenen voor de ouders 2. overleg over de te nemen stappen:

- bezoekmogelijkheden van leerlingen
- het plaatsen van een rouwadvertentie
- het afscheid nemen van de overleden leerling
- bijdragen aan de begrafenis
- bijwonen van de begrafenis; afscheidsdienst op school

5. Contact met de ouders van overige leerlingen

· Informeer ouders middels een brief over: - de gebeurtenis - organisatorische aanpassingen - de zorg voor de leerlingen op school - contactpersonen op school - regels over aanwezigheid - rouwbezoek en aanwezigheid bij de begrafenis - eventuele afscheidsdienst op school

6. Voor de begrafenis

- Houd de reacties van kinderen goed in de gaten. Verdriet en vrolijk spel wisselen elkaar vaak af
- Creëer een herinneringsplek, in de klas en/of in de school en hou deze ook na de begrafenis
- Laat de stoel en tafel dat schooljaar in de klas staan en zet er geen andere leerling neer

* Bedenk met de klas hoe je de leerling het best kunt herdenken (foto, kaars, bloemen, attributen van het kind, geliefd speelgoed e.d.)

- Geef ruimte voor vragen
- Geef leerlingen de kans om zich creatief te uiten (tekenen, schrijven, spelen in de poppenhoek etc.)
- Bedenk of je met de kinderen samen afscheid wil nemen van de leerling of dat je dit overlaat aan de ouders.
- Bereid de kinderen in de klas voor op de rouwdienst en leg ze uit wat ze kunnen verwachten
- De kinderen kunnen in overleg met de ouders een aandeel hebben in de rouwdienst
- Rituelen zijn belangrijk voor de verwerking; planten van een boompje, een persoonlijke boodschap op de kist leggen, zingen etc.
- De vlag halfstok hangen
- Als de ouders van het kind aanwezigheid van leerlingen niet op prijs stellen, kan een afscheidsdienst op school worden gehouden
- De school is op de dag van de begrafenis gesloten, zodat iedereen in de gelegenheid is om naar de begrafenis te gaan.
- Vang eventueel de leerlingen na de begrafenis op om nog even na te praten

7. Na de begrafenis

- Neem de dagen erna ruim de tijd om over de begrafenis te praten
- Probeer zo mogelijk de dag na de begrafenis weer te starten met de lessen

8. Nazorg

- Denk aan de ouders; zij hebben vaak behoefte aan een nagesprek
- Nodig de ouders uit voor activiteiten op school. Ze geven zelf wel aan of ze dit aankunnen
- Denk op verjaardag en sterfdag een ouders, broertjes en zusjes
- Geef persoonlijke bezittingen, tekeningen en schriftjes van de overleden leerling aan de ouders
- Vermeld links in de maandbrief, zoals **www.in-de-wolken.nl** en **www.achterderegenboog.nl**
- Het crisisteam houdt ook de groepsleerkracht goed in de gaten
- Hou klasgenootjes goed in de gaten. Bij sommige kinderen komt de klap pas maanden later.

9. Administratieve zaken

- Handel de administratieve zaken zorgvuldig af
- Blokkeer alle uitgaande post betreffende het overleden kind
- Schrijf het kind uit en meld dit aan het CFI
- Ga zorgvuldig om met alles wat er van het overleden kind nog op school is; voor ouders zijn dit heel waardevolle zaken. Geef geen bezittingen mee aan broers of zusjes. Tijdens latere contacten kunnen deze spullen overhandigd worden aan de ouders.